

ข้อพิจารณาการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) กับการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนในฐานะความผิดขั้นกระทำชำเรา*

Consideration of Punishment Just Deserts and the Offenses of Children and Youth in the Guilt of Rape

Received: 30 มีนาคม 2562
Revised: 28 มิถุนายน 2562
Accepted: 18 กรกฎาคม 2562

อรุณรัตน์ อารังศรีสุข**

Aroonrat Thumrongsrisk**

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีสถิติที่สูงขึ้น จากการศึกษาพบว่า การกระทำความผิดเหล่านั้นมีลักษณะร้ายแรงไม่ต่างจากการกระทำความผิดของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการชำเราระหว่างผู้เยาว์ ซึ่งบทความนี้มีการศึกษาถึงแนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและแนวคิดการลงโทษให้ได้สัดส่วนตามทฤษฎี Just Deserts ที่ในต่างประเทศนำมาปรับใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาในฐานะความผิดร้ายแรงว่ามีเงื่อนไขหรือข้อพิจารณาทางกฎหมายอย่างไรและมีความเหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบันหรือไม่

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปรับใช้แนวคิดการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Deserts) กับการพิจารณาความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำในฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการชำเราระหว่างผู้เยาว์” หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.วัชรชัย จิรจินดากุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ และ ดร.วัชรชัย จิรจินดากุล.

** นักศึกษาปริญญาโทตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

** Student, LL.M. Program, School of Law, National Institute of Development Administration
E-mail: aroonrat.thu@stu.nida.ac.th

จากการศึกษาพบว่า แนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนในประเทศไทยอยู่บนพื้นฐานการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้มาอย่างยาวนาน ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73-75 ไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดหรือมีลักษณะรุนแรงเพียงใดย่อมได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษเสมอ ซึ่งไม่ทำให้การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนลดลง แต่ในต่างประเทศที่มีการใช้ทฤษฎี Just Deserts กลับพบสถิติการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนลดลง ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการลงโทษเด็กและเยาวชน โดยนำแนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just Deserts มาบังคับใช้กับฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเราที่มีลักษณะร้ายแรง เนื่องจากมีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชน, แนวคิดการลงโทษ, การลงโทษให้ได้สัดส่วน, การข่มขืนกระทำชำเรา

Abstract

The number of crimes committed by young people in Thailand is increasing. It was found that those crimes are as serious as the crimes committed by adults, especially for the crimes of rapes under the type 9 of the criminal code. This article studied the guidelines for punishing the young people in Thailand and the concepts of proportional punishments according to the theory of just deserts that is applied to the young people committing serious crimes in other countries by considering legal conditions and social contexts.

It was found that punishing the young people in Thailand was based on restoration. This concept has been used for a long time. According to the sections 73 – 75 of the criminal code, any punishment for any offense may be exempted or mitigated regardless of the seriousness of the offense without mitigating the offense which does not reduce the number of offenses committed by young persons. In other countries applying the theory of just deserts, the number of the crimes committed by young people is reduced. Therefore, Thailand should amend the punishments for the young people by applying the theory to the serious crimes of rapes since it is appropriate for modern people.

Keywords: Juvenile Offender, Punishment Concept, Just Deserts, Rape

บทนำ

ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่แตกต่างไปจากในอดีต เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยี ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายตามมาทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อเด็กและเยาวชน ครอบครัว ชุมชนรวมถึงสังคมไทย¹ เห็นได้จากอาชญากรรมทางอาญาที่ผู้กระทำความผิดยังเป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านั้นล้วนเป็นความผิดร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิต ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ฯลฯ² แต่ในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิด ประเทศไทยใช้แนวทางการลงโทษที่เน้นการเยียวยาแก้ไข ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้มาอย่างยาวนานต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้งโดยเร็ว โดยแนวคิดดังกล่าวนี้ถูกนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนและในทุกฐานความผิด³ เห็นได้จากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73-74 ซึ่งจัดอยู่ในโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาในส่วนเหตุยกเว้นโทษ โดยใช้เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนเท่านั้นเป็นสาระสำคัญว่า เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องรับโทษหรือได้รับการยกเว้นโทษหรือได้รับการลดโทษเพียงใด เป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนเกิดความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ส่งผลให้การกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มขึ้น ยิ่งในบางกรณีก็เป็นการกระทำความผิดซ้ำ⁴ อย่างความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเราซึ่งเป็นฐานความผิดที่ในปัจจุบันสังคมให้ความสนใจ และเป็นฐานความผิดที่พบผู้กระทำเป็นเด็กและเยาวชนจำนวนเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากข่าวสารในช่องทางต่างๆ ซึ่งลักษณะการกระทำความผิดมีความโหดร้ายไม่ต่างจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่

ปัจจุบันในต่างประเทศประสบปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน จึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบแนวทางการลงโทษเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรง เช่น การฆาตกรรม ข่มขืนจนได้รับอันตรายสาหัส หรือความผิดที่มีโทษประหารชีวิต เป็นต้น โดยใช้แนวทางการลงโทษตามทฤษฎี Just deserts เป็นทฤษฎีการลงโทษแนวใหม่ที่มีแนวคิดว่าการลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ซึ่งหมายถึง ระหว่างความร้ายแรงของการกระทำและความชั่วหรือความต่ำช้าของผู้กระทำ

¹ สุทิน ศิรินคร, “เด็กและเยาวชนไทยจะไปทางไหนท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม” <https://www.trf.or.th/research-digest/935-2013-12-06-12-17-42>, (last visited 13 February 2019).

² กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีจำแนกตามฐานความผิด” [file:///C:/Users/User/Downloads/back_offend%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/back_offend%20(6).pdf), (last visited 10 December 2018).

³ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 4 ปี พ. ศ. 2559-2562” <http://www.djop.go.th/information/5962.pdf>, (last visited 17 March 2018).

⁴ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2557” <http://www.djop.go.th/images/djopimage/yaer2557.pdf>, (last visited 10 November 2018).

ความผินมาพิจารณาประกอบร่วมกัน โดยพิจารณาจากฐานความผิดอาญาร้ายแรงประกอบกับอายุของผู้กระทำความผิดเพื่อกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาคดีและเยาวชนกระทำความผิด⁵ ดังนั้นหากประเทศไทยนำแนวคิด Just deserts มาปรับใช้ในการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเราที่มีลักษณะร้ายแรงหรือเป็นเหตุฉุกเฉินกรจะจะเป็นแนวทางใหม่ในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมปัจจุบัน

ดังนั้นผู้เขียนจึงจะแบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่บทนำ แนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของไทย บทลงโทษเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา และการปรับใช้แนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just deserts กับ การลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน รวมถึงสรุปและข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. แนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของไทย

แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ประเทศไทยใช้แนวทางการลงโทษตามหลักทันทวิทยา โดยใช้แนวคิดอาชญาวิทยาสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยปัจจัยบางอย่าง มองผู้กระทำความผิดเหมือนผู้ป่วย ดังนั้นรูปแบบการลงโทษจะเน้นไปที่การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเพื่อให้กลับตนเป็นคนดี มากกว่าการเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดเหมือนอย่างแนวคิดอาชญาวิทยาสำนักดั้งเดิม (Classical School) ซึ่งเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีอิสระในการกระทำการใดๆ ที่เห็นว่าสมควรและถูกต้องตามที่ตนเองต้องการ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้มนุษย์จึงมีทางเลือกที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้นหากมนุษย์ได้กระทำการใดแล้วจึงต้องรับผิดชอบการกระทำนั้น⁶

การลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในประเทศไทยตามหลักทันทวิทยาโดยใช้แนวคิดอาชญาวิทยาสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) เห็นได้จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาตัดสินทั้งหมดในปี พ.ศ. 2557 จำนวนทั้งสิ้น 29,643 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามคำพิพากษาคำสั่งศาลแล้วพบว่า ผลการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน เป็นการคุมประพฤติมากที่สุด คือ 17,484 คดี หรือคิดได้เป็นร้อยละ 58.98 ของจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาทั้งหมด รองลงมาคือการควบคุมตัวเพื่อฝึกและอบรม มีจำนวน 7,228 คดี คิดเป็นร้อยละ 24.38 เป็นการว่ากล่าวตักเตือน มีจำนวน 1,501 คดี คิดเป็นร้อยละ 5.06 เป็นการปรับ จำนวน 925 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.12 หรือเป็นกรณีอื่นๆ จำนวน

⁵ นงลักษณ์ อาณี, “แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน” บัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ 9, 1 (2558): หน้า 8.

⁶ มนสิชา บุญนาค, การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556), หน้า 10,12.

890 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.00 และนอกเหนือจากนั้น เป็นการไม่ต้องรับโทษแต่ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็ก จำนวน 784 คดี คิดเป็นร้อยละ 2.64 เป็นการใช้วิธีการอื่นแทน จำนวน 324 คดี คิดเป็นร้อยละ 1.09 เป็นการพิจารณาว่าไม่มีความผิดให้ยกฟ้อง จำนวน 252 คดี คิดเป็นร้อยละ 0.85 เป็นการสั่งจำคุก จำนวน 130 คดี คิดเป็นร้อยละ 0.44 เป็นการพิจารณาว่าไม่มีความผิดแต่ใช้วิธีการอื่นสำหรับเด็กจำนวน 123 คดี คิดเป็นร้อยละ 0.41 และเป็นการสั่งให้โอนคดีไปศาลอื่น (ศาลผู้ใหญ่) จำนวน 2 คดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.01⁷ จากตัวอย่างเห็นได้ว่าการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในประเทศไทยจะเน้นไปที่การคุมประพฤติมากกว่าจะลงโทษเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการลงโทษที่เน้นการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกลับตัวกลับใจเป็นคนดี และออกมาใช้ชีวิตตามปกติได้อีกครั้งโดยเร็ว

การลงโทษเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดโดยการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ได้กล่าวในข้างต้น ไม่ได้ช่วยทำให้การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากผู้กระทำที่เป็นเด็กและเยาวชนลดลงได้ ทั้งยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่เคยได้รับโทษจากการกระทำความผิดยังกลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก เห็นได้จากตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554 จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น 35,049 คดี จำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 5,559 คดี คิดเป็นร้อยละ 15.86 ในปี พ.ศ. 2555 จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น 34,276 คดี จำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 4,125 คดี คิดเป็นร้อยละ 12.03 ในปี พ.ศ. 2556 จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น 36,763 คดี จำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 6,849 คดี คิดเป็นร้อยละ 18.63 ในปี พ.ศ. 2557 จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น 36,537 คดี จำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 7,490 คดี คิดเป็นร้อยละ 20.50 และในปี พ.ศ. 2558 จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น 33,121 คดี จำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำ 6,302 คดี คิดเป็นร้อยละ 19.03⁸ จะเห็นได้ว่าจำนวนคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีจำนวนที่สูง แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในบริบทปัจจุบันนี้ ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ควรหันกลับมาพิจารณาการลงโทษที่ใช้สำหรับเด็กและเยาวชนว่ามีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในยุคสมัยปัจจุบันนี้หรือไม่

⁷ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, "รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2557" <http://www.djop.go.th/images/djopimage/yaer2557.pdf>, (last visited 10 November 2018).

⁸ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, จำนวนร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ http://www.djop.go.th/media/k2/attachments/back_againagain.pdf, (last visited 14 February 2018).

3. บทลงโทษเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในฐานะความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำ

ประเทศไทยสำหรับผู้กระทำความผิดที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน กฎหมายจะเน้นรูปแบบแนวทางการลงโทษในรูปแบบที่แตกต่างจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่แม้ว่ากระทำความผิดในฐานะความผิดอย่างเดียวกัน โดยแนวทางการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะเน้นรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมากกว่าเป็นการลงโทษตามกฎหมาย โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีแนวคิดในการดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มที่กระทำความผิดโดยการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้เด็กกลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในสังคม และป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และมีนโยบายสร้างความปลอดภัยและป้องกันการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ รวมถึงพนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนด้วยความเคารพในส่วนบุคคลและให้ความปลอดภัยแก่เด็กและเยาวชนในระหว่างอยู่ในศูนย์ฝึก รวมทั้งต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดเด็กและเยาวชน และเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคมโดยจัดกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนได้รับการยอมรับเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยการกำกับตรวจสอบมาตรฐาน โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ยังมีนโยบายในการป้องกันเด็กและเยาวชน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับเครือข่ายชุมชน ครอบครัว เพื่อจะร่วมกันป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและส่งเสริมพัฒนาการความรู้ และการดูแลเด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันปัญหาการกระทำความผิดในอนาคต และมีการจัดทำสื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้ทราบถึงปัญหาของเด็กและเยาวชนเพื่อเกิดแรงจูงใจให้ร่วมมือกันป้องกันเด็กมิให้กระทำความผิดได้⁹

การกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ประเทศไทยใช้ความอ่อนน้อมถ้อยทางอายุของเด็กและเยาวชนมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดโทษหรือความรับผิดของเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดอาญา เนื่องจากเป็นเพราะการตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานว่า เด็กและเยาวชนกระทำการใดๆ เป็นเพราะขาดวุฒิภาวะ ขาดความยั้งคิด หรือเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกตามที่บริบทแห่งสังคมวิทยาได้กล่าวไว้ ทั้งสิ้นล้วนแต่มีอิทธิพลผลักดันต่อการกระทำหรือต่อความประพฤติของเด็ก ซึ่งเป็นแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School)¹⁰ อันนำมาสู่แนวคิดในการกำหนดความรับผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ถูกบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73-75 จัดอยู่ในโครงสร้างความรับผิดทางอาญาในส่วนเหตุยกเว้นโทษ เป็นเรื่องความไม่รู้ผิดชอบ ซึ่งการพิจารณา

⁹ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, "แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ. ศ. 2559-2562" <http://www.djop.go.th/information/5962.pdf>, (last visited 17 March 2018).

¹⁰ ญัตติวุฒินันท์ สุทธิโยธิน, "ทฤษฎีการลงโทษ" http://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload/41716_6.pdf, (last visited 7 June 2017).

พิพากษาจะใช้เฉพาะเกณฑ์อายุเท่านั้นในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

3.1 ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี

การกระทำความผิดของเด็กที่อายุไม่เกิน 10 ปี ไม่ต้องรับโทษแม้จะกระทำการใดที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด¹¹ กฎหมายยังถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดเพียงแต่ว่าไม่ต้องรับโทษ เนื่องจากเพราะกฎหมายเห็นว่าเด็กในวัยนี้ยังอ่อนด้อย ขาดวุฒิภาวะ ไม่สมควรที่จะได้รับโทษ และในปัจจุบันมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 73 ในเรื่องการเพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา โดยจะเปลี่ยนแปลงการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากเดิม 10 ปี ไปเป็น 12 ปี โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งก็มีประชาชนได้แสดงความคิดเห็นโดยให้ความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์อายุเด็กและเยาวชนในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญาดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ควรจะลงโทษเพื่อให้เด็กตระหนักถึงผลกระทบจากการที่ได้กระทำความผิดว่าจะได้รับผลเสียอย่างไร¹² แสดงให้เห็นถึงความไม่เห็นด้วยของประชาชนในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากเดิม 10 ปี ไปเป็น 12 ปี

3.2 ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กอายุมากกว่า 10 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี

สำหรับเด็กที่อายุมากกว่า 10 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี ถ้าได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ กฎหมายถือว่าเด็กนั้นได้กระทำความผิดแต่ยังคงไม่ต้องรับโทษ หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ก็เหมือนกับหลักเกณฑ์การกระทำความผิดของเด็กที่อายุไม่เกิน 10 ปี แต่สำหรับเด็กที่อายุมากกว่า 10 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี กฎหมายยังให้อำนาจศาลในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามหลักเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ใน (1) – (5) ของมาตรา 74 เช่น ศาลอาจจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาศัยอยู่ด้วยมาว่ากล่าวตักเตือนด้วยก็ได้ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรืออาจจะวางข้อกำหนดเพื่อให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ดูแลและระวังไม่ให้เด็กหรือเยาวชนนั้นก่อเหตุร้ายอีกในระยะเวลา 3 ปี และหากเด็กหรือเยาวชนนั้นก่อเหตุร้ายขึ้นอีกภายในระยะเวลาดังกล่าวต้องชำระเงินต่อศาล หรือศาลอาจจะแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้นก็ได้อีกในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่สามารถดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ ศาลอาจจะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นไปอยู่กับบุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นว่าเหมาะสม หรืออาจจะส่งเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นไปยัง

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 73.

¹² สำนักงานกิจการยุติธรรม, “กฎหมายที่ขอรับฟังความคิดเห็น: การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี” <http://www.oja.go.th/TH/law-amendment-child/>, (last visited 11 October 2018).

โรงเรียนหรือสถานที่ฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ไม่เกินที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอายุครบ 18 ปีก็ได้ ซึ่งศาลจะสั่งตามที่ศาลเห็นสมควรและเหมาะสมแก่เด็ก¹³

3.3 ผู้กระทำความผิดที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี

สำหรับผู้กระทำความผิดที่มีอายุกว่า 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี เป็นบุคคลที่กฎหมายเห็นว่าอาจมีความสามารถในการกระทำความผิดได้ กฎหมายจึงบัญญัติให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดในการพิจารณาประกอบในการพิพากษาคัดสินความผิดดังกล่าว หากศาลเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดผู้นั้นไม่สมควรที่จะต้องรับโทษศาลก็จะไม่สั่งลงโทษแต่ศาลจะสั่งให้มีการดำเนินการตามความใน (1) - (5) ของมาตรา 74 แต่หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรลงโทษเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้น ไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะได้กระทำความผิดฐานใดก็ตามกฎหมายบังคับให้ศาลต้องลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำนั้นลงกึ่งหนึ่ง¹⁴

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73-75 ใช้เฉพาะอายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดโทษ มิได้มีการกำหนดให้ใช้ฐานความผิดอาญาเป็นเกณฑ์ร่วมในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน โดยเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวส่งผลต่อการพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ กล่าวคือ หากเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา ไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะกระทำความผิดฐานใดหรือร้ายแรงเพียงใดก็ย่อมได้รับประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73-75 ที่ไม่ต้องรับโทษหรือมีการลดมาตราส่วนโทษอยู่เสมอ แม้จะเป็นการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงอย่างฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา ที่ในปัจจุบันเป็นฐานความผิดที่ประชาชนให้ความสนใจ ทั้งยังพบเห็นข่าวสารการกระทำความผิดความผิดทางเพศซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชนจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งการกระทำความผิดก็มีลักษณะรุนแรงไม่ต่างจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่เลย

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเกิดเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมว่า เด็กและเยาวชนทุกวันนี้มีความแตกต่างจากเดิม มีความโหดร้าย รุนแรง ก้าวร้าว และจากการศึกษาพบว่า พัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กและเยาวชนในช่วงวัยรุ่นนั้น มีการพัฒนาความคิดจากความคิดแบบรูปธรรมมาจากในช่วงวัยเด็กสู่กระบวนการพัฒนาความคิดแบบเป็นเหตุผลซึ่งเป็นรูปแบบชัดเจนเหมือนผู้ใหญ่ กล่าวได้ว่าสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้วัตถุเป็นสื่อ มีการคิดแบบใช้ตรรกะจากเงื่อนไขที่กำหนด การคิดแบบใช้เหตุผลเชิงสัดส่วน การคิดแบบแยกตัวแปรเพื่อสรุปผล การคิดแบบใช้เหตุผลสรุปเป็นองค์รวม และ

¹³ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 74.

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 75.

คาดการณ์อนาคตได้โดยมองย้อนอดีต¹⁵ และในช่วงวัยนี้รู้จักเรียนรู้ที่จะควบคุมความคิด การรู้จักยับยั้งชั่งใจ รวมถึงการคิดให้เป็นระบบ ทั้งยังสามารถแยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้แล้ว มีระบบมโนธรรมของตนเอง รู้จักที่จะควบคุมตนเองได้ เพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้¹⁶ จึงก่อให้เกิดการตั้งคำถามของผู้คนในสังคมว่า การพิจารณาคดีและการกำหนดโทษที่เป็นอยู่ในขณะนี้มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ควรหรือไม่ที่จะมีการพิจารณาบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงอย่างฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา

4. การปรับใช้แนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just deserts กับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

ในปี ค.ศ. 1967 ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้มีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงศาลเด็กและเยาวชน ในเรื่องของการพิจารณาคดีและการออกกฎหมายโดยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ จึงได้ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ กระบวนการ และการดำเนินงานของระบบยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน โดยศาลเด็กและเยาวชนมีการออกจากรูปแบบการลงโทษที่มีลักษณะเน้นการฟื้นฟูเยียวยา เปลี่ยนมาเป็นรูปแบบการลงโทษที่มีลักษณะคล้ายกันกับศาลอาญาของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวนั้นจะเน้นลักษณะของการกระทำความผิดมากกว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของหลักการแห่งความผิด สำหรับการดำเนินการตามรูปแบบความยุติธรรมในการพิจารณานั้นก็เช่นเดียวกันกับความยุติธรรมตามแนวคิด Just Deserts โดยการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายในบทบัญญัติว่าด้วยการตัดสินการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและแนวทางในการกำหนดการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดนั้นจะเน้นการลงโทษตามสัดส่วนการกระทำความผิด หรือลงโทษเพื่อให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีส่วนสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมในความยุติธรรมในเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกา¹⁷

¹⁵ บานจอมยุทธ, "พัฒนาการทางความคิดสติปัญญา: จิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น (Adolescence)" https://www.baanjommyut.com/library_2/extension-1/concepts_of_developmental_psychology/02_3.html, (last visited 14 August 2018).

¹⁶ พนม เกตุมาน, "พัฒนาการวัยรุ่น" http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm, (last visited 16 August 2018).

¹⁷ Barry Feld, "Just Deserts for Juveniles: Punishment v. Treatment and the Difference It Makes" *Scholarship Repository University of Minnesota Law School* (1990): pp.83.

รูปแบบการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชนในหลายรัฐของอเมริกา ก็ได้มีการออกจากรูปแบบกระบวนการลงโทษแบบเดิม เช่น รัฐ Washington ได้ออกบทบัญญัติสำหรับการพิจารณาพิพากษาตามแนวคิด Just Deserts โดยกฎหมายดังกล่าวจะเน้นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลและใช้แนวทางการพิจารณาโดยสันนิษฐาน โดยหลักเกณฑ์ทางกฎหมายให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคและสัดส่วนของโทษจากการกระทำความผิดมากกว่าเป้าหมายดั้งเดิมของรูปแบบการฟื้นฟูเยียวยา ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายและหลักเกณฑ์การพิจารณาคำพิพากษาสำหรับเยาวชนนั้นจะเด็ดขาดและได้สัดส่วนของการกระทำความผิดตามอายุและความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ หรือในรัฐ Connecticut ใช้กฎหมายสำหรับการพิจารณาความผิดที่กระทำโดยเด็กและเยาวชนอย่างจริงจังในความผิดทางอาญาที่ร้ายแรง ได้แก่ อาชญากรรมรุนแรง อย่างเช่น การฆ่าข่มขืน การข่มขืน การลักพาตัวหรืออื่นๆ¹⁸

ทฤษฎี Just deserts เป็นทฤษฎีแก้แค้นทดแทนแนวใหม่ที่มุ่งแสวงหาความได้สัดส่วนของการลงโทษมากกว่าการแก้แค้นทดแทน คำว่า Just มีความหมายในทำนองว่า เพียงจะทำสิ่งนั้นหรือสิ่งนี้ไป แต่ในอีกความหมายหนึ่งจะหมายความว่า ความเป็นธรรม เช่น ความเป็นธรรมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือความเป็นธรรมต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด และคำว่า Deserts หมายถึง สิ่งใดหรืออะไรก็ตามที่คนหนึ่งคนหนึ่งสมควรได้รับ เมื่อมีการนำมารวมกันกับคำว่า Just เป็น Just Deserts จึงมีความหมายว่า ความเป็นธรรมอันควรได้รับ คำว่า Just Deserts นี้จะแปลความหมายไปในทางที่ดีหรือทางร้ายก็ได้ แต่การนำคำๆ นี้ไปใช้จริงๆ จะนิยมใช้ไปในทางร้ายจะเหมาะสมกว่า ซึ่งหมายถึง บุคคลๆ หนึ่ง สมควรได้รับผลลัพธ์ในเชิงการลงโทษจากการกระทำที่ไม่ดี เป็นแนวคิดแบบความยุติธรรมตามกฎหมาย (The justice Model) ที่มองว่าการลงโทษควรจะได้สัดส่วนกับการกระทำ กล่าวคือ ระดับของความเสียหายหรืออันตรายที่เกิดขึ้นและความชั่วหรือความดำหนิได้ของผู้กระทำ ซึ่งมีความหมายในทำนองว่า ระดับที่ผู้กระทำควรได้รับการตำหนิอันเนื่องจากผลที่เขาได้กระทำลง เป็นแนวคิดแบบความยุติธรรมทางกฎหมายที่เชื่อว่า การลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด กล่าวคือ ระหว่างความร้ายแรงของการกระทำ (ระดับของความเสียหาย) และความชั่วหรือตำหนิได้ของผู้กระทำ นำมาพิจารณาประกอบร่วมกันในการที่จะพิจารณาโทษของผู้กระทำความผิดที่ยังเป็นเด็กหรือเยาวชน โดยพิจารณาจากอายุและฐานความผิดอาญาร้ายแรงประกอบกันเพื่อการลงโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิด¹⁹ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีการลงโทษเพราะผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษ ทฤษฎีนี้เห็นว่า บุคคลที่ได้กระทำความผิดสมควรได้รับการลงโทษตามสัดส่วนที่กระทำผิดทางศีลธรรม เพราะการลงโทษผู้กระทำผิดจะลดความถี่และความเป็นไปได้ที่จะเกิดความผิดขึ้นในอนาคต²⁰

¹⁸ Ibid, pp. 85.

¹⁹ นงลักษณ์ อานี, เรื่องเดิม

²⁰ PsycNET, "Why do we punish? Deterrence and just deserts as motives for punishment" <http://psycnet.apa.org/buy/2002-17391-00>, (last visited 26 September 2018).

การลงโทษตามทฤษฎี Just deserts ไม่ใช่เป็นการมุ่งแก้ไขปรับปรุงหรือมุ่งแก้แค้นผู้กระทำความผิด
อย่างเดียว แต่การลงโทษตามทฤษฎี Just deserts นี้จึงหมายความว่า ผู้กระทำความผิดสมควรถูกลงโทษ
ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เป็นการถูกต้องที่จะต้องได้รับโทษ
2. เนื่องจากเขาได้กระทำความผิด
3. โทษที่ลงแก่ตัวผู้กระทำความผิดก็เป็นการกระทำเช่นเดียวกันกับที่เขาได้กระทำกับผู้เสียหาย
4. โทษจะต้องก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่เขาพอๆ กับที่เขาได้ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อ
ผู้เสียหาย

5. มีความสัมพันธ์ระหว่างประพจน์ผิดของเขากับความทุกข์ทรมานของโทษที่กำหนดไว้²¹

ปัจจุบันในต่างประเทศก็ประสบปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มขึ้น เมื่อเป็น
เช่นนั้นต่างประเทศจึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยจากเดิม
ที่เน้นรูปแบบการลงโทษเป็นการฟื้นฟูแก้ไขเยียวยาในทุกฐานความผิด เปลี่ยนมาเป็นการนำทฤษฎี Just
deserts ที่การพิจารณาจะเน้นลักษณะของการกระทำความผิด มาใช้กับการพิจารณาความผิดที่เด็กและ
เยาวชนเป็นผู้กระทำ เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น โดย
จะนำไปใช้กับการพิจารณาฐานความผิดอาญาร้ายแรงเช่น ฐานความผิดฆ่าคนตายโดยเจตนา ฐานความผิด
ข่มขืนกระทำชำเรา ฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิต ฐานความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น พิจารณา
ประกอบกับอายุของเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้กระทำความผิด เพื่อกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม²²

4.1 ข้อพิจารณาการปรับใช้แนวคิดทฤษฎี Just Deserts ในประเทศอังกฤษ

ตัวอย่างประเทศอังกฤษ ในอดีตกระบวนการยุติธรรมของอังกฤษไม่มีการแบ่งแยกการลงโทษระหว่าง
ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่แต่ต่อมาก็มีการปรับเปลี่ยน ภายหลังเมื่อประเทศ
อังกฤษประสบปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงได้มีการรับเอาหลักการ
แนวคิดการลงโทษรูปแบบใหม่อย่างทฤษฎี Just Deserts มาใช้ในการพิจารณาความผิดที่ผู้กระทำเป็นเด็กและ
เยาวชนเพื่อให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการนำมาใช้กับฐานความผิดอาญา
ร้ายแรงเพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบกับอายุเด็กและเยาวชนในการกำหนดความรับผิดทางอาญา
เช่น ความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือฐานความผิดร้ายแรงที่ผู้ใหญ่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป
หากเด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปแต่ต่ำกว่า 18 ปี อาจได้รับโทษในระยะเวลายาวเท่ากับผู้ใหญ่

²¹ ลาวัลย์ หอนพรัตน์ สุพจน์ สุโรจน์, ทฤษฎีการลงโทษและทฤษฎีวิธีการเพื่อความปลอดภัย, เอกสารในการสอนกฎหมาย
อาญา1:ภาคทฤษฎีทั่วไป เสนอที่นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่), หน้า7.

²² นงลักษณ์ อานี, เรื่องเดิม

ซึ่งความผิดอาญาร้ายแรง ส่วนใหญ่จะเป็นความผิดในตัวเอง เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา²³ โดยหากเด็กหรือเยาวชนในประเทศอังกฤษหากกระทำความผิดที่ร้ายแรง The powers of the criminal courts (sentencing) act 2000 ได้กำหนดไว้ใน Article 90 โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ กล่าวคือ Where a person convicted of murder appears to the court to have been aged under 18 at the time the offence was committed, the court shall (notwithstanding anything in this or any other Act) sentence him to be detained during Her Majesty's pleasure.²⁴ เห็นได้ว่าประเทศอังกฤษกำหนดให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี ที่ได้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดนเจตนาหรือฐานความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องพิพากษาให้เด็กและเยาวชนต้องถูกขังภายใต้ Her Majesty's pleasure ซึ่งเป็นโทษเทียบเท่ากับโทษจำคุกตลอดชีวิตของผู้ใหญ่ ซึ่ง Her Majesty's pleasure เป็นรูปแบบของสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (the Secretary of Stat) เป็นผู้กำหนดเพื่อให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนแต่ละรายไป และการคุมขังตามสถานที่เช่นนี้ ถือเป็นการคุมขังตามกฎหมาย²⁵

สำหรับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราประเทศอังกฤษถือเป็นฐานความผิดอาญาร้ายแรง ที่หากผู้กระทำความผิดในฐานข่มขืนกระทำชำเราเป็นเด็กและเยาวชนก็จะมี การนำรูปแบบการลงโทษตามทฤษฎี Just Deserts มาใช้ในการพิจารณาพิพากษาเพื่อกำหนดบทลงโทษด้วย ซึ่งประเทศอังกฤษได้มีการกำหนดความผิดเกี่ยวเพศไว้ใน The Sexual Offences Act 2003 โทษสูงสุดที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ คือ จำคุกตลอดชีวิต โดยให้ผู้พิพากษาคำนึงถึงโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องหาและสภาพจิตใจโดยถ้าผู้พิพากษาเห็นว่า ผู้กระทำความผิดจะกลับมาก่อทำความผิดอีกให้ผู้พิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิต หากเป็นเหตุการณ์ที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษเพิ่มขึ้นจากการกระทำดังกล่าวด้วย เพราะกฎหมายมองว่า การกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพอย่างร้ายแรงของผู้อื่น²⁶

4.2 ข้อพิจารณาการปรับใช้แนวคิดทฤษฎี Just Deserts ในสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อศึกษาในเรื่องของการลงโทษเด็กและเยาวชนในปี ค.ศ. 1976 โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการเสนอว่า บทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนั้นควรมีการเปลี่ยนมาใช้ใช้รูปแบบการลงโทษตามแนวคิด Just Deserts แทนการลงโทษแบบแก้ไขฟื้นฟู เนื่องจากการลงโทษ

²³ นงลักษณ์ อานี, แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน (นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557) หน้า 320-322.

²⁴ The Powers of the Criminal Courts (Sentencing) Act 2000, Article 90.

²⁵ จิตติมา ประเสริฐ, การจำคุกในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553) หน้า 92.

²⁶ สมนัส ตั้งเจริญกิจกุล, ความผิดเกี่ยวกับเพศ: ศึกษาเปรียบเทียบความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรากับการกระทำความผิดอาญา (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552) หน้า 87,93.

แบบแก้ไขฟื้นฟูที่มีการใช้มาแต่ในอดีต ต้องใช้เวลาค่อนข้างนานและการลงโทษก็ไม่เหมาะสมกับการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชนในยุคสมัยปัจจุบันนี้ ประกอบกับเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกากระทำความผิด ที่มีโทษตามกฎหมายอาญาเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงเห็นควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการลงโทษให้เหมาะสมกับ บริบทในปัจจุบัน และจากรายงานของคณะกรรมการดังกล่าวทำให้ในปี ค.ศ. 1984 รัฐบาลกลางของ สหรัฐอเมริกาจึงได้ตรากฎหมาย Sentencing Reform Act of 1984 ที่กำหนดให้การลงโทษต้องได้ สัดส่วน เท่าเทียม และเสมอภาคกัน ซึ่งมีรัฐต่างๆ ก็มีการนำไปใช้กับการพิจารณาความผิดที่เด็กและเยาวชน เป็นผู้กระทำในฐานะความผิดอาญาร้ายแรง²⁷ สำหรับความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา ใน ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่ามีความผิดโทษที่ค่อนข้างรุนแรง เพราะถือว่ามีความผิดอาญาที่ร้ายแรงจะมีโทษ ตั้งแต่ปรับเงินไปจนถึงจำคุกเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 1 ไปถึง 15 ปี หรือในบางกรณีมีการตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต ขึ้นอยู่กับลักษณะของการกระทำความผิดว่ามีความรุนแรงเพียงใด²⁸ ตัวอย่างมลรัฐ North Carolina ในสหรัฐอเมริกาคำหนดให้เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดในฐานะฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ศาลจะมี อำนาจพิจารณาพิพากษาให้เด็กและเยาวชนรับโทษ Juvenile life without parole (JLWOP) เป็นการจำคุก โดยไม่ได้รับการปล่อยตัว แต่อย่างไรก็ตามในกรณีเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีการพักโทษหากได้รับ โทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 25 ปี อย่างในกรณีศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดี Miller V. Alabama ในปี ค.ศ. 2012²⁹ หรือในปี ค.ศ. 2011 โดยเจ้าหน้าที่รัฐ Pennsylvania ซึ่งเป็นรัฐที่อยู่ทางตะวันออกของ สหรัฐอเมริกา ได้ตั้งข้อหาเด็กชายอายุ 11 ปี ในข้อหาฆาตกรรมแพนสาวขณะตั้งครรภ์ได้แปดเดือนและ พนักงันอัยการได้แสดงเจตนารมณ์ให้จำคุกตลอดชีวิตโดยไม่ต้องรอลงอาญา หรือในปี ค.ศ. 1961 ศาลรัฐ Georgia ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พิพากษา Preston Cobb อายุ 15 ปี ซึ่งเป็นชาว African American ใน ข้อหาฆาตกรรม เนื่องจากเขาได้กระทำความผิดฆ่าชายผิวขาว เสียชีวิตในแก๊สไฟฟ้า (Cobb v. The State, 1962) ในการพิจารณาคดีเขาได้รับคำพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิต (Cobb v. the State, 1966) ต่อมาจึงมี การอุทธรณ์ศาลจึงได้มีคำพิพากษาจำคุก 18 ปี³⁰

จากตัวอย่างประเทศที่ได้กล่าวในข้างต้น เป็นประเทศที่มีการนำแนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just Deserts มาใช้กับการกระทำความผิดในฐานะความผิดที่ร้ายแรงของเด็กและเยาวชนส่งผลให้เด็กและเยาวชน

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 374, 376.

²⁸ ผู้จัดการออนไลน์, "ฆ่าเลี้ยงเมืองนอก คดีข่มขืน กับกฎหมายประหารชีวิต"

<https://mgronline.com/marismag/detail/9570000077469>, (last visited 12 November 2018).

²⁹ ญัตติวรรณ ดวงทางใต้, ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา: ศึกษาขอบเขตของการให้ความยินยอมโดยผู้เสียหาย, (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558), หน้า 422.

³⁰ Rudolph Alexander, "Just Deserts and Life without Parole for Juveniles: An Iniquitous Law and Policy," *Forum on Public Policy: A Journal of the Oxford Round Table* (2011): pp.2.

กระทำความผิดลดน้อยลงเห็นได้จาก การรวบรวมข้อมูลสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนตั้งแต่ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งได้เผยแพร่เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2561 การจับกุมโดยตำรวจของประเทศอังกฤษได้มีการจับกุมเด็กและเยาวชนที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 10-17 ปี ประมาณ 74,800 คน ซึ่งลดลงถึง 79% ของในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และลดลงถึง 14% สำหรับปีที่ผ่านมาคือปี พ.ศ. 2559 และเยาวชนในอังกฤษได้รับโทษเป็นการตักเตือนประมาณ 13,500 คน ซึ่งลดลงถึง 90% เมื่อเทียบกับ 10 ปีก่อน และลดลง 20% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559³¹ และ สัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่ถูกพิพากษาตัดสินว่ามีประวัติอาชญากรรมประมาณ 20,300 คนในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งลดลง 83% ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวนประมาณ 116,100 คน แต่สัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่ถูกตัดสินว่ามีประวัติอาชญากรรมสูงกว่าสัดส่วนที่ไม่มีประวัติอาชญากรรมในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2550 มีสัดส่วนใกล้เคียงกับ 51% ที่มีประวัติอาชญากรรม การเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปีถัดไปสู่ระดับสูงสุดที่ 62% ในปีสิ้นสุดในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ก่อนที่จะค่อยๆ ลดจำนวนลงทำให้สัดส่วนนี้ลดลงเหลือ 55% ในปี พ.ศ. 2560³²

ตัวอย่างการรวบรวมสถิติการจับกุมเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ของสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2560 พบว่า มีการจับกุมบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 809,700 คน ซึ่งน้อยกว่าจำนวนการจับกุมในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาหรือในปี พ.ศ. 2551 ที่มีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมเพราะกระทำความผิดถึง 1,991,600 คน ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงถึง 59% และในปี พ.ศ. 2560 ลดลงจากในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาหรือจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีการจับกุมเด็กเยาวชนที่กระทำความผิดถึง 1,081,420 คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงคือ 25% และในปี พ.ศ. 2560 ลดลงจากปีก่อนหน้าคือปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีการจับกุมเด็กเยาวชนที่กระทำความผิดจำนวน 856,130 คน เป็นการลดลง 5% สำหรับใน ปี พ.ศ. 2560 จากข้อมูลสถิติเห็นได้ว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาลดลงในทุกๆ ปี และลดลงในทุกๆ ฐานความผิด³³ จากตัวอย่างข้อมูลสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนจะเห็นได้ว่า กลุ่มประเทศที่มีการนำแนวคิดทฤษฎี Just Deserts มาใช้กับการกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดอาญาร้ายแรงที่ได้กระทำโดยเด็กและเยาวชนนั้นมีจำนวนผู้กระทำความผิดลดลงอย่างต่อเนื่อง

³¹ Statistics bulletin, "Youth Justice Statistics, England and Wales, April 2016 to March 2017" https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/676072/youth_justice_statistics_2016-17.pdf, (last visited 4 December 2018)

³² *ibid.*, pp. 56-57.

³³ OJJDP, "Estimated number of juvenile arrests" <https://www.ojjdp.gov/ojstatbb/crime/qa05101.asp>, (last visited 5 December 2018).

5. บทสรุป

ปัจจุบันการกระทำความผิดทางอาญาของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเราพบผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นเห็นได้จากข่าวสารตามช่องทางสื่อต่างๆ สร้างความสะเทือนใจแก่ผู้คนในสังคม เนื่องจากเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศในภายภาคหน้า ทั้งการดำเนินคดีอาญาและการพิจารณากำหนดโทษที่ใช้ลงแก่เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดนั้นต้องพิจารณาจากบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 ถึงมาตรา 75 เสมอ แม้ว่าการกระทำความผิดและผลของการกระทำความผิดจะมีความร้ายแรงเพียงใด แต่โทษที่ลงแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เนื่องจากประเทศไทยใช้รูปแบบการลงโทษที่เน้นการแก้ไขเยียวยา เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ออกมาใช้ชีวิตปกติสังคมโดยเร็ว แม้ว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่รูปแบบการลงโทษเด็กและเยาวชนก็ยังคงใช้รูปแบบเดิมที่ใช้มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ในต่างประเทศก็ประสบปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อประสบปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาเพิ่มมากขึ้น ต่างประเทศจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนและสภาพสังคมในบริบทปัจจุบัน จึงเกิดการนำแนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just Deserts มาใช้กับการกระทำความผิดสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยยังคงใช้รูปแบบทางโทษที่เน้นการเยียวยาแก้ไขเป็นหลักอยู่ แต่เฉพาะในฐานความผิดอาญาที่ร้ายแรงอย่างเช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การฆาตกรรม เป็นต้น ที่ได้นำทฤษฎี Just Deserts มาใช้ในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน และเมื่อมีการนำแนวคิดการลงโทษตามทฤษฎี Just Deserts มาใช้กับการกำหนดบทลงโทษเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิด ส่งผลให้การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนของประเทศที่มีการนำรูปแบบการลงโทษตามแนวคิดการลงโทษทฤษฎี Just Deserts มาใช้กับการกระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรงมีจำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนลดจำนวนลง

6. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมเงื่อนไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศในส่วนของการข่มขืนกระทำชำเรา ไม่นำมาตรการพิเศษตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติในมาตรา 73-75 ในเรื่องการไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษสำหรับความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดมาเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด หากการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่มี

ลักษณะร้ายแรง เป็นเหตุฉกรรจ์ หรือเป็นการกระทำความผิดซ้ำ โดยการกำหนดบทลงโทษจะต้องเหมาะสม และได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ทั้งไม่ขัดและคำนึงถึงสิทธิต่างๆ ของเด็กและเยาวชนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child, 1989: CRC) ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคี ผลจากการพิจารณาเห็นว่า จะทำให้เด็กและเยาวชนไม่กล้ากระทำความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา เนื่องจากเกรงกลัวต่อกฎหมายเพราะบทลงโทษมีความรุนแรงขึ้นตามลักษณะของการกระทำความผิด จะก่อให้เกิดการยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิด ซึ่งถือเป็นแนวทางใหม่ในการลดปัญหาอาชญากรรมทางเพศซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำไม่มากนักน้อยได้อีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี จำแนกตามฐานความผิด” [file:///C:/Users/User/Downloads/back_offend%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/back_offend%20(6).pdf), (last visited 10 December 2018).
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “จำนวนร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ” http://www.djop.go.th/media/k2/attachments/back_againagain.pdf, (last visited 14 February 2019).
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. “แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 4 ปี พ. ศ. 2559-2562” <http://www.djop.go.th/information/5962.pdf>, (last visited 17 March 2018).
- ฐิติมา ประเสริฐ, การจำคุกในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553).
- ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, “ทฤษฎีการลงโทษ” http://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload/41716_6.pdf, (last visited 7 June 2017).
- ณัฐวรรณ ดวงทางใต้, ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา: ศึกษาขอบเขตของการให้ความยินยอมโดยผู้เสียหาย, (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558).
- นงลักษณ์ อานี, “แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน” บัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ 9, 1 (2558): 1.
- นงลักษณ์ อานี, แนวทางใหม่ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน (นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557).
- บ้านจอมยุทธ, “พัฒนาการทางความคิดสติปัญญา:จิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น(Adolescence)” https://www.baanjomut.com/library_2/extension-1/concepts_of_developmental_psychology/02_3.html, (last visited 14 August 2018).
- ผู้จัดการออนไลน์, “ฆ่าเลื่องเมืองนอก คดีข่มขืน กับกฎหมายประหารชีวิต” <https://mgronline.com/marsmag/detail/9570000077469>, (last visited 12 November 2018).
- พนม เกตุมาน, “พัฒนาการวัยรุ่น” http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm, (last visited 16 August 2018).
- มนสิชา บุณนาค, การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (นิติศาสตร์มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556).

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, “รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2557”
<http://www.djop.go.th/images/djopimage/yaer2557.pdf>, (last visited 10 November 2018)

สุทิน ศิรินคร, “เด็กและเยาวชนไทยจะไปทางไหนท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม”
<https://www.trf.or.th/research-digest/935-2013-12-06-12-17-42>, last visited 13 February 2019).

สุพจน์ สุโรจน์ ลาวัลย์ หอนพรัตน์, “ทฤษฎีการลงโทษและทฤษฎีวิธีการเพื่อความปลอดภัย”เอกสารในการ
สอนกฎหมายอาญา1:ภาคบทบัญญัติทั่วไป เสนอที่นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

สุนันต์ ตั้งเจริญกิจกุล, ความผิดเกี่ยวกับเพศ: ศึกษาเปรียบเทียบความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรากับการกระทำ
อนาจาร (นิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552).

สำนักงานกิจการยุติธรรม, “กฎหมายที่ขอรับฟังความคิดเห็น:การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา
ของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี” <http://www.oja.go.th/TH/law-amendment-child/>, (last
visited 11 ตุลาคม 2561).

Alexander Rudolph, “Just Deserts and Life without Parole for Juveniles: An Iniquitous Law
and Policy,” Forum on Public Policy: A Journal of the Oxford Round Table (2011): 1.
Bulletin, Statistics. “Youth Justice Statistics, England and Wales, April 2016 to March 2017”
[https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attach
ment_data/file/676072/youth_justice_statistics_2016-17.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/676072/youth_justice_statistics_2016-17.pdf), (last visited 4 December
2018).

Feld, Barry, “Just Deserts for Juveniles: Punishment v. Treatment and the Difference It Makes”
Scholarship Repository University of Minnesota Law School (1990): 83.

OJJDP, “Estimated number of juvenile arrests, 2016”
<https://www.ojjdp.gov/ojstatbb/crime/qa05101.asp>, (last visited 5 December 2018).

PsycNET, “Why do we punish? Deterrence and just deserts as motives for punishment”
<http://psycnet.apa.org/buy/2002-17391-003>, (last visited 26 September 2018).